

ФАКТОР СОЦІОТИПОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

© Коруд В.І., 2009

Показано необхідність врахування соціотипів під час підготовки фахівців електроенергетичного спрямування. Цим власне й визначається якість підготовки фахівця й його адаптація в суспільстві.

The necessity of sociotype incorporation at training of electroenergetical specialists is shown. The quality of specialists training and its adaptation in society is actually defined by this.

Постановка проблеми. У сучасній вищій школі актуальною є комп'ютеризація навчального процесу, незалежно від підготовки суб'єктів навчання. Власне це, на нашу думку, привело до зменшення якості підготовки, втрати можливості навчитись інженерного мислення. Під час підготовки фахівців основна увага приділяється самостійній роботі, яка не дає бажаного ефекту.

Аналіз основних досягнень та публікацій. Питання впливу якостей викладача на якість підготовки фахівців завжди було й залишається актуальним [1]. Велике значення впливу соціотипології у навчальному процесі надавав проф. В.С. Перхач. У 80–90 роках минулого століття він активно відстоював концепцію автоматизованої системи навчання. Теоретична електротехніка, яка містила елементи соціоніки, а саме можливість сприйняття суб'єктом навчання фахової інформації [2]. Цей основний стрижень завжди був у основі підготовки фахівців-електроенергетиків, а підтвердженням цього є велика плеяда енергетиків, які є учнями В.С. Перхача.

Задача досліджень. Проведений аналіз показав необхідність врахування розробки апарата, що враховував індивідуальні особливості суб'єктів навчання.

Виклад основного матеріалу. Пересилання навчальної інформації можна розглядати як взаємодію двох чи декількох систем. Під поняттям системи розуміємо як індивідуума (інтелектуальну систему (ІС)), так і комп'ютерні системи навчання (технократну систему (ТС)). З погляду пересилання навчальної інформації, тобто сприйняття, засвоєння (осмислення) та продукування, в ІС виділяють три підсистеми. Як прийнято в соціоніці, інформаційний потік розкладають на складові, які названі аспектами інформації [3]. Компонентами ІС, які забезпечують цей інформаційний процес, є психічні функції, які за структурою відповідають аспектам інформаційного потоку (табл. 1).

Таблиця 1

Функції інформаційного потоку

Символи	▲	△	●	○	■	□	◆	◇
Аспект	Інтуїція Можли- востей	Інтуїція часу	Сенсо- рика силова	Сенсо- рика відчутів	Логіка динамічна	Логіка статична	Етика емоцій	Етика відносин
Навчаль- ний аспект	Інже- нерне мислен- ня	Просто- рова уява	Праце- здатність	Інтуїція	Логічне мислення	Логіка сприй- няття	Вражен- ня від досягну- того	Вира- ження Особис- тості

Навчальна інформація характеризується фаховим скеруванням (електротехнічним, математичним, економічним тощо). Це означає, що кожна психічна функція соціотипу реагує (сприймає, засвоює та продукує) на відповідний аспект потоку інформації. Як відомо, активність психічної функції залежить від її розташування в моделі соціотипу. У моделі соціотипу виділяють чотири блоки (рис. 1), з яких два забезпечують сприйняття інформації (СУПЕРЕГО, СУПЕРІД), а два – її продукування (ЕГО, ІД), тобто віддачу.

СУПЕРЕГО	○	■
СУПЕРІД	△	◆
ЕГО	▲	◇
ІД	●	□

Рис. 1. Блоки соціотипу

Отож, визначальним є те, які з психічних функцій розташовані в відповідних блоках моделі, тобто який аспект інформації буде визначальним у взаємодії з функцією ІС. Якщо взяти за основу 8-елементну модель соціотипу, то процес засвоєння навчальної інформації можна зобразити такою схемою (рис. 2). Тому кожен соціотип фактично є психоінформаційною системою з 8-ма каналами сприйняття, в якій взаємодія між психічними функціями є невідомою.

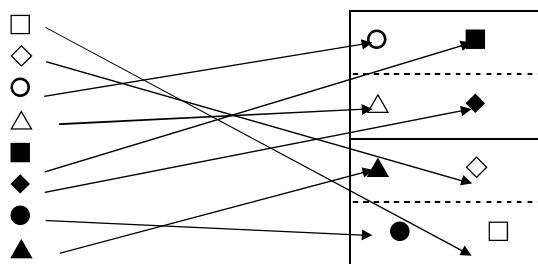

Рис. 2. Процес засвоєння навчальної інформації

Розглядаючи процес навчання як пересилання інформації, ми повинні аналізувати взаємодію двох психоінформаційних систем. Беручи до уваги, що викладач і студент(и) є певними соціотипами, то ефективність такої взаємодії залежить від розташування певних психічних функцій у їх моделях. Підтвердженням цього є наслідок використання комп'ютеризованих систем, які використовуються в дистанційній освіті. Суб'єкт навчання отримує деякі навички, не усвідомлюючи їхньої суті. Виникає запитання: він отримав знання чи тільки пройшов обсяг навчальної програми. Думаємо, що відповідь буде однозначною. Після цього країна отримує фахівців, які не мають інженерного мислення, не можуть глибоко проаналізувати процес, враховуючи всі його аспекти.

Висновки. Показано, що при підготовці фахівців певних напрямків необхідно враховувати розташування певних психічних функцій суб'єкта навчання, чим власне й визначається його фахова орієнтація. Тому, навіть у комп'ютерних системах навчання, необхідно враховувати ці аспекти й використовувати елементи соціотипології.

1. Варецький Ю.О., Лисяк Г.М., Коруд В.І. Структура та основи дидактики електроенергетичної освіти: Навч. посібник. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2008. – 144 с. 2. Перхач В.С., Коруд В.И., Сало В.Д. Автоматизированная система обучения “Теоретическая электротехника” // Компьютеризация учебного процесса по курсам “Электротехника и основы электроники” и “Теоретические основы электротехники”: Тез. докл. Рос. науч.-метод. семинара. – Астрахань, 1992. – С. 6–7. 3. Каганець І.В. Психологічні аспекти в менеджменті: типологія Юнга, соціоніка, психоінформатика. – Тернопіль: Мандрівець, 1997. – 204 с.